

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Живка Стоянова Илиева,
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, Колеж – Добрич

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

на тема

„Интегративен подход за изучаване на английски език чрез екологично учебно съдържание при студенти педагози“

Докторант: **Анна Любомирова Арнаудова – Отузбирова**, Тракийски университет,
Педагогически факултет, катедра Предучилищна и начална училищна педагогика

Научен ръководител: проф. д-р Румяна Балинова Тодорова

Научен консултант: доц. д-р Ваня Атанасова Петрова

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика

Научна специалност: Теория на възпитанието и дидактика

Дисертационният труд е изложен в рамките на 239 страници, 11 от които библиография и 8 приложения. Цитирани са 150 източника, от които 69 на кирилица, 66 на латиница и 15 нормативни документи и интернет източници.

Работата се състои от въведение, три глави, заключение и изводи. Изложението е онагледено с помощта на 41 таблици и 84 фигури.

Представени са 4 авторски публикации по темата на дисертационния труд, от които 3 статии и един електронен учебник.

Кандидатката **Анна Любомирова Арнаудова – Отузбирова** притежава ОКС Магистър по специалност Екология и опазване на околната среда (Тракийски университет, Стара Загора) и по специалност Английска филология (СУ „Св. Климент Охридски“), което придава особена убедителност на този интердисциплинарен труд.

Въведението мотивира актуалността на проблема, като се позовава на редица автори и на нормативни документи (ДОИ, Закон за предучилищно и училищно образование, Програма на ООН „Дневен ред 21“).

Глава първа очертава теоретичната постановка на проблема, като се спира на интегративните тенденции в образованието, съдържателно-езиковото интегрирано обучение, екологичното образование: все актуални проблеми. Авторката предлага нов

вариант на обучение, което обединява екологично учебно съдържание и английски език, изтъква предимствата и предизвикателствата пред съдържателно-езиковото интегрирано обучение, разглежда разпространението му в Европа и обръща специално внимание на подготовката на кадри за работа по този подход в Европа. Тук са въведени понятията екология, екологично образование, екологична култура, екологична етика, екологично съзнание, екологично поведение, екологично възпитание, устойчиво развитие и образование за устойчиво развитие, мотивирана е потребността от екологично образование и екологизация на учебното съдържание. Разгледани са етапите на развитие на екологичното образование в началното училище у нас, основните подходи в екологичното образование и екологичното образование в контекста на обучението за възрастни и в частност в подготовката на начални учители.

Глава втора представя концепцията на изследването, въвежда понятийно-категориалния апарат, полага изследователските цели и задачи, обект и предмет, хипотеза и методи, инструменти, критерии и показатели. Тук са описани етапите на изследването.

Изследването е впечатляващо, тъй като обхваща продължително пилотно проучване със следните етапи: анализ на научната и методическа литература по проблема, планиране (определяне на целевата насоченост, видовете дейности и модули в процеса на обучение и оценяване), разработване (на дейности, модули и тематични единици), частично апробиране на подхода, оценяване ефективността от обучението; и втори изследователски период със същите основни етапи: анализ на резултатите от първи период, планиране, (ре)дизайн (разработване), приложение и оценяване. Двата периода включват по две експериментални и по три контролни групи. Третият, заключителен, период на изследователската работа включва отчитане на крайните резултати, статистическа обработка и анализ на данните.

Глава трета ни запознава с резултатите от емпиричното проучване на влиянието на интегративния подход за изучаване на английски език чрез екологично учебно съдържание върху езиковите знания, речевите умения, компетентностите, интереса и екологичните нагласи на студентите по педагогика.

Изследването е обширно и обхваща: влияние на интегративния подход върху равнището на езиковите знания и речевите умения (знания по граматика и лексика, уменията за слушане и четене с разбиране, комуникативните умения), върху развитието на комуникативната и професионално-педагогическата компетентности на студентите, върху динамиката и интереса към интегрирането на английски език и екологично учебно съдържание, върху динамиката на когнитивните и конативните компоненти на екологичните нагласи. Авторката базира своите изследвания върху анкети, тестове и презентации на студентите.

Следва редизайн на дейностите и промяна в учебното съдържание, разработване на електронен учебник „Английски език за хуманно екологично образование“, който обединява пет екологични теми, всяка от които предоставя учебно съдържание в пет основни компонента (лексико-граматичен, слушане с разбиране, четене с разбиране, развиване на говорно-комуникативни умения, проектна работа. Достоянство на разработения учебник са електронния речник и материалите за екологично образование на английски език за деца и източниците за

самостоятелна работа на студентите. Направен е анализ на най-често срещаните грешки. Използваните статистически методи включват корелационен анализ по Пийърсън и еднофакторен дисперсионен анализ ANOVA. Направен е корелационен анализ на екологичните нагласи и готовността за преподаване на екологично учебно съдържание на български и на английски език.

За всеки критерий на двата етапа авторката прави обобщения и изводи, които убедително ни водят към Зключения и изводи на дисертационния труд. Изследователските търсения на Арнаудова потвърждават актуалността и ефективността от прилагането на интегративен подход за изучаване на английски език чрез екологично учебно съдържание, както и приложимостта на съдържателно-езиковото интегрирано обучение за интегриране на други езици и други области на познанието.

Приносните моменти на дисертационния труд включват:

1. За пръв път у нас е реализирано интегрирано обучение по екологично образование на английски език сред бъдещи учители в начален етап на основната образователна степен в специалност „Начална училищна педагогика с чужд език (английски)“.

2. Осъществено е обширно изследване на резултатите от интегрираното обучение на два етапа: пилотно проучване, редизайн на материала и дейностите и емпирично проучване. Критериите и показателите обхващат както езиковата подготовка, така и екологичните нагласи сред бъдещите учители.

3. Разработен е и е апробиран електронен учебник „English for Humane Environmental Education“ („Екологично образование на английски език“) за студентите от специалност „Начална училищна педагогика с чужд език (английски)“, който предоставя и подходящи материали за работа с деца по екологично образование на английски език.

С дисертационния си труд и публикациите по темата Арнаудова се доказва като млад изследовател, на когото не са безразлични съвременните екологични проблеми.

Заклучение:

Дисертационният труд, представените документи и публикации отговарят на всички условия и изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Това, заедно с посочените качества на работата и забелязаното цитиране на една от статиите по темата на дисертационния труд, ми позволява да дам положителна оценка и да препоръчам на членовете на научното жури *да присъдят образователната и научна степен доктор по Теория на възпитанието и дидактика, Област на висше образование: 1. Педагогически науки, Професионално направление: 1.2. Педагогика на Анна Любомирова Арнаудова – Отузбирова.*

15.11.2016 г.

С уважение:

/Живка Илиева/